

INLEIDING VOOR 'DE ONTSNAPPING'

Wanneer begon dit project precies? Toen Radio Tour de France de prestaties van Peter Winnen door de kersenboomgaard schalde, zodat ik, om niet van mijn ladder te vallen, wel móést stoppen met plukken? Toen ik op mijn veertiende gedichten begon te schrijven? Toen ik op mijn vijftiendste eindelijk mijn eerste racefiets kocht, een echte Jan Janssen? Toen ik mij twaalf jaar geleden aansloot bij de Leidse Heren WielrenClub 'de Wielrenner' en wij in 'tenue de Peugeot' steeds langere tochten in binnen- en buitenland gingen fietsen? Ik weet niet wanneer het begon...

Wat ik weet, is dat ik de afgelopen jaren vooral gedichten over het fietsen heb geschreven. Toen ik er twintig had, ging ik bij elk gedicht een bijpassende foto zoeken, zwart-wit. Tamelijk naïef dacht ik die wel van internet te kunnen plukken, maar ik stuitte enerzijds op het auteursrecht en anderzijds op een gebrek aan geschikte afbeeldingen.

Op een vrijdagochtend, tijdens het vaste koffieritueel bij Borgman Borgman in Leiden, deed ik mijn beklag hierover tegen kunstenaar Casper Faassen. Die zei: "Als het jou lukt om die gedichten en foto's bij elkaar te krijgen, mag je ze bij mij aan de Marktsteeg 10 exposeren."

Toen ik later die ochtend achter mijn bureau ging zitten voor een of ander processtuk, viel mijn oog op de waanzinnig mooie foto die Klaas Jan van der Weij maakte van Steven Kruiswijk tijdens een afdaling in de Tour. Die had ik gekocht via 'De Muur', een tijdschrift waarvan de bezorging mij iedere keer net zo euforisch maakt als de Donald Duck vroeger deed. In een impuls besloot ik Van der Weij een e-mail te sturen. Ik verwachtte eerlijk gezegd niets van hem te zullen horen. Een kwartier later had ik hem aan de lijn: "Ik ga die foto's maken", sprak Klaas Jan.

In november 2017 maakten wij kennis met elkaar tijdens een lunch in Café 1890. Het klikte meteen. Als echte jongens zaten wij al snel over onze littekens en andere 'oorlogswonden' te praten; parachuteongeval, herseninfarct, verbrand voetje, hartoperaties, val van een berg, depressie... Het was één groot feest.

Het idee was dat KJ tijdens het hele wielerseizoen 2018 mijn gedichten mee zou zeulen. Tijdens het uitvoeren van zijn werk voor de Volkskrant, zou hij dan bijpassende foto's maken. Maar die combinatie bleek ondoenlijk. Bovendien brak ik mijn nek in de Vogezen, toen ik uit de bocht vloog tijdens de 'Trois Ballons'. Ik vreesde dat het project zou verzanden, maar verkeek mij weer op KJ: "Als jij een ploegje van vijf serieuze wielrenners en een locatie regelt dan gaan we die foto's gewoon maken."

In mei 2019 streken Joram Grootveld, Jurn Bezemer, Kasper van Adrichem, Richard van Gaalen, Pieter Roeloffs, KJ en ik neer in Zuid-Limburg. Daar waren we een paar dagen hard bezig, maar met enorm veel lol. De jongens deden hun werk perfect. Bovendien ontstond meteen de kameraadschappelijke sfeer van een echt wielersclubje. Twintig keer dezelfde berg op voor het juiste plaatje...? Lachen! KJ en ik werkten heel goed samen, ook al deden wij steeds meer denken aan een 50 jaar getrouwd stel. Goedmoedig gemopper over en weer. Ik ben die vervelende 'rijmelaar', 'prutsadvocaat' en 'druktemaker' en hij is die eigenwijze 'rommelaar', 'hoogveenhottentot' en 'turfoeloe'. Na een laatste 'fotoshoot' in de Wassenaarse duinen eind oktober 2019, hadden we voldoende materiaal. Maar... Hoe nu verder? En toen belde Bert Wagendorp mij namens 'De Muur'.

Het resultaat, waarvoor ik allen hiervoor genoemd zeer dankbaar ben, heeft u nu in uw handen.

Roland Mans, maart 2020

PUIG DE SANT SALVADOR

het zonlicht droop
als warme honing uit de lucht
stroomde stroperig over de berg

in een dageraad
van klaterend bladgoud
trapte ik trede voor trede
mijn bedevaart

de bladeren hingen futloos tegen hun takken
de bomen bogen zich deemoedig over mij heen

als asfalt zelfs
schaduwwarmte niet kan verdragen
smelt ook de renner
van het hardste steen

ik was op weg naar het klooster
naar de lesser van mijn dorst
waar de verlosser
niet de zoon van de Heer
maar vijf keer wereldkampioen bleek

INNO

LE GRAND BALLON

het is geen ballon,
het is een berg
het is een toren
voor de wacht
aan de Rijn

die verraderlijke rivier
waarachter nog steeds
snode Teutonen
met geelzucht
en stalen spieren
klaarliggen
voor de vroege vlucht

het is een wolkenkrabber
met wenteltrap
'to a room with a view'

maar niet als de zon niet schijnt
en de hemel gesloten blijft

zoals vandaag

er is geen lift,
je moet zelf naar boven

het is geen ballon,
het is een berg
en ik ben geen wielrenner
maar een dwerg

ALLEEN

soms fiets ik liever alleen

weg van ratelende naven en
plots aangeknepen remmen
van kreten en geklets
en andere mensenstemmen

de blik niet langer gericht
op het wiel voor mij

de oren niet langer gespitst
op waarschuwingen
van de eerste rij

het wordt rustig
weg van het peloton
terwijl ik afzak naar een ruimte
die binnenstebuiten is gekeerd

waar ik mijn adem en de wind
door de velden hoor ruisen
een bos in de verte
en mijn velgen hoor fluisteren
de vogels in bomen en struiken
ongestoord blijven fluiten
terwijl ik in mijn eentje
een heuvel af kom suizen

waar ik oog kan hebben
voor om mij heen
voor een vos in de berm
een dorp tegen een helling

even stil kan houden
voor een spreekwenzwerm
en hun wolkendans
boven 'n rivierbedding

waar ik groei
omdat ik doorga
ook al word ik
langzaam moe

waar ik groei
omdat ik wil opgeven
maar dat nog eventjes
niet doe

DE VAL

klote
wat is asfalt hard

een Apache
die aan Alzheimer lijdt
en niet je scalp
maar falie afsnijdt

een rasp
die je rapen onthaart,
de huid van je botten schraapt
en je lijf
helemaal klaar gaart

een pieperschiller
die je patatten jast,
een schaaf
die een plak kaas karkast

asfalt,
het ontvelt zo ontzettend probaat
gelukkig ben ik niet degene die valt,
maar is het mijn maat

SN

